

УДК 786.2(477)

Тетяна Белеканич, магістрант

Олександра Німилович, доцент кафедри музикознавства та фортепіано

Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ФОРТЕПІАННА ТВОРЧИСТЬ ВІКТОРА ТЕЛИЧКА

У статті аналізується специфіка фортепіанної творчості відомого сучасного українського композитора Віктора Теличка як продовжувача традицій композиторської школи в Закарпатті.

Ключові слова: творчість, композитор, фортепіано, репертуар, інтерпретація.

Лит. 10.

Tetiana Belekanych, Oleksandra Nymylovych

PIANO CREATIVITY VICTOR TELICHKO

In the article the specific of pianos creative of known contemporary ukrainian composer Viktor Telychko is analysed as a continuer of traditions of composers school in Trans-Carpathian Region.

Key words: creative, composer, piano, repertoire, interpretation.

Постановка проблеми. Актуальні завдання української музикознавчої і педагогічної науки включають максимально достовірне висвітлення музичних і виховних процесів у різні історичні періоди, відкриття забутих чи замовчуваних сторінок нашої музичної історії, відображення сучасного стану української музичної культури. Для об'єктивної оцінки загальноукраїнського музичного процесу важливим є не лише показ музичних явищ основних музичних центрів Києва, Харкова, Одеси, Львова, але і окремих регіонів та міст, які відзначаються своєрідністю та значними відмінностями своїх музичних процесів.

Проблема виховання нової особистості в Україні, що житиме і діятиме в ХХІ ст., гостро постала перед педагогікою нашої держави. Важливим джерелом збагачення освіти, зокрема її складової – виховання на музичних зразках, постають дослідження про творчий доробок сучасних українських композиторів і введення їхніх творів до навчального процесу.

У типових програмах, методичних розробках, теоретико-методологічних працях аргументовано виокремлюється роль музики та її змісту у вихованні, формуванні естетичних умінь та навичок слухання музики й активного її сприйняття. Доволі часто до навчального процесу впроваджується спадщина українських композиторів, творчість яких ще донедавна була заборонена: Д. Січинського, В. Барвінського, Н. Нижанківського, Б. Кудрика, Я. Барнича, М. Гайворонського, Р. Савицького, а також і композиторів Закарпаття – М. Рощахівського, О. Кізими, С. Фенцика, Г. Гузенного, М. Гоєра, І. Бокшая, Б. Дуба, М. Кобзи. До навчальних програм та репертуарних переліків вводяться твори відомих композиторів-сучасників –

Д. Задора, С. Мартона, Е. Кобулея, Б. Фільц, М. Степаненка, І. Щербаківа, Г. Саська, Є. Станковича, М. Скорика, М. Ластовецького та ін.

Дослідження присвячене музичним сторінкам сучасного Закарпаття, а саме фортепіанній творчості музичного діяча сьогодення – Віктору Теличко. Багатогранність його особистості зумовила розгляд музичної діяльності в різних сферах – це виконавство, педагогічна діяльність і, зокрема, композиторська творчість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творчість Віктора Теличка та його педагогічно-виконавський доробок розкриті доволі фрагментарно в нечисленних статтях: Л. Мокану [6]; К. Оленич [8], у працях А. Мухи [7], Г. Конькової [2], В. Заранського [1], О. Короленко [3]. Отож, постає необхідність вивчення і використання засад творчості композитора в сучасних умовах національної школи, важливість подання об'єктивної оцінки фортепіанного доробку митця.

Мета дослідження полягає в окресленні особливостей фортепіанного доробку відомого українського композитора В. Теличка у поєднанні із загальноукраїнськими тенденціями задля творчого використання в процесі національного музичного виховання підрастаючого покоління як одного з важливих загальнодержавних чинників.

Виклад основного матеріалу. Віктор Теличко – знаний в Україні композитор, піаніст, педагог, музично-громадський діяч, народився 10 травня 1957 року в Хусті, Закарпатської області в сім'ї Федора і Ольги Теличко офіцера-лікаря та вчительки. Музичний талант проявився в доволі ранньому віці, навчаючись у музичній школі хлопчик написав свою першу композицію – “Вальс” ре-мінор для фортепіано. Автору тоді виповнилось 6,5 років. Потім були наступні п'єси і навіть ансамбль у 4 руки.

ФОРТЕПІАННА ТВОРЧИСТЬ ВІКТОРА ТЕЛИЧКА

В Ужгородській дитячій музичній школі №1 ім. П. Чайковського В. Теличко навчався в класі чудового педагога Людмили Шапран, а згодом почалися заняття з композиції з Мілієм Кобулеєм. З'явилися твори для скрипки і фортепіано, фортепіанна соната, пісні для дітей.

1972 року Віктор Теличко став студентом Ужгородського музичного училища, навчаючись на двох відділах – фортепіанному та теоретичному, займався композицією з Михайлом Левіним і Степаном Мартоном. Наставником юного музиканта з фортепіано стала прекрасна піаністка і педагог, продовжувачка кращих традицій петербурзької фортепіанної школи Семіраміда Хосроева. Згодом Віктор Теличко вступив до Київської консерваторії ім. П. Чайковського в клас спеціального фортепіано Ази Рошиної та до Мирослава Скорика в клас композиції. Як одного з кращих студентів у 1980 році Віктора в складі студентської делегації відрядили на виконавську практику в Братиславську Вищу музичну школу.

Після успішного закінчення консерваторії В. Теличко п'ять років працював художнім керівником Закарпатської філармонії, згодом перейшов на роботу в Ужгородське музичне училище, викладаючи музично-теоретичні дисципліни і композицію, з дружиною Тетяною грає на фортепіано в 4 руки, постійно включаючи до програми концертів твори сучасних композиторів Д. Задора, М. Скорика, С. Станковича, Юрія Іщенка, Бенжамена Бріттена, Гоци Коларовського, Д. Енеску, Олександра Глотова, В. Теличко, записується на радіо, телебаченні.

У 1994 році в мистецькому житті Закарпаття відбулася етапна подія – В. Теличко разом з С. Мартоном і Н. Марченковою створили Закарпатський осередок Спілки композиторів України, втілюючи в життя багатолітню мрію свого вчителя С. Мартона і основоположника професійної музичної культури Закарпаття другої половини ХХ століття Д. Задора. Вся організаційно-розбудовча робота випала Віктору Теличку, якого і обрали головою Закарпатського осередку НСКУ. Спілка постійно проводить цікаві концерти прем'єр творів закарпатських композиторів за участю провідних мистецьких колективів України і Закарпаття, де Віктор Теличко постійно виступає у ролі організатора, автора ідеї, композитора, піаніста і ведучого.

Від 1998 року спільно з диригентом Віктором Плоскіною Віктор Теличко проводить щорічний міжнародний фестиваль “Музичне сузір'я Закарпаття”.

За заслуги в розвитку музичного мистецтва в

1999 році Указом Президента України В. Теличко нагороджений почесним званням “Заслужений діяч мистецтв України”. Від 2001 року викладає музично-теоретичні дисципліни в Ужгородському філіалі Донецької державної консерваторії ім. С. Прокоф'єва і Мукачівському гуманітарно-педагогічному інституті.

Напрямки діяльності композитора надзвичайно різносторонні: композитор, піаніст, викладач, музично-громадський діяч. Творчість Теличка також тісно пов'язана з музично-видавничою діяльністю (збірка пісень Михайла Машкіна, збірка хорових та інструментальних творів Іштвана-Степана Мартона, “Дитячий альбом” для фортепіано Ігора Щербакова, музикознавча збірка “Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення”, збірка вокальних, хорових та інструментальних творів Дезидерія Задора, збірка спогадів про Семіраміду Хосроеву-Щекіну, кандидатська дисертація “Професійна музична культура Закарпаття другої половини ХХ століття”). Завдячуючи В. Теличку в світ вийшла чимала кількість музичних праць сучасних музикознавців Закарпаття.

Як композитор Віктор Теличко створив: одноактну фольк-оперу “Закарпатське весілля”, “Карпатське капричіо” для 3-х (2-х) фортепіано і симфонічного оркестру (2001), “Ремінісценція”, Концерт для скрипки і симфонічного оркестру (1996), фольк-концерт для народного хору і ударних (1997), сюїта в 3-х частинах “Гомін Карпат” для однорідного дитячого хору і ударних (2001 – 2004), пісню-поему для симфонічного оркестру (1994) – до річниці перепоховання останків Тараса Шевченка з Петербурга в Канів, вокально-симфонічну поему “В моїм серці – Україна” (сл. В. Густі) для 4-х солістів, мішаного хору і симфонічного оркестру, “Наш Тарас” (сл. В. Вовчка) для солістів, мішаного хору, романси, пісні, обробки закарпатських, словацьких, угорських, румунських народних пісень.

Як піаніст і композитор В. Теличко регулярно виступає на міжнародних фестивалях “Київ мюзік фест”, “Музичні прем'єри сезону” в Києві, “Контрасти” у Львові, “Музичні салони Банської Бистриці” (Словаччина). Музика композитора неодноразово виконувалась у Словаччині, Угорщині, Румунії, Німеччині, Австрії, Франції, вона є в репертуарі провідних мистецьких колективів і солістів Закарпаття, записана на шести компакт-дисках.

Композиторська манера Віктора Теличка відштовхується від звичних прийомів музичного мистецтва – це опора на яскраву мелодійність, на традиційну гармонію, але це не заважає в

пошуках нових засобів та експериментів. Загалом у композитора нараховується близько ста творів різних жанрів: інструментальна музика, скрипкова, фортепіанна, органна, музика до спектаклів, вокально-хореографічні композиції, вокально-симфонічні твори, хорова музика, пісні для дітей та обробки народних пісень.

Піаністична складова його багатогранної діяльності надалі залишається суттєвою в кар'єрі музиканта. Це виступи в концертних залах Києва, Дніпропетровська, Львова. Тривалий час він виступає у фортепіанному дуеті з дружиною Тетяною, виконуючи нові твори українських і зарубіжних композиторів. Його виконавська манера завжди переконує глибоко осмисленою інтерпретацією авторського задуму, інтонація вражає благородним звуком, а віртуозність позбавлена зовнішніх ознак напускної ефектності.

Слід зазначити, що у своїй фаховій та педагогічній роботі В. Теличко першою чергою опирається на професіоналізм і фольклорні джерела. Важливою рисою його педагогічної праці є патріотизм, вміння підкреслити в учня найкращі риси їхнього таланту, вдумливість, опора на традиції народної і світової культури.

Метою музичного виховання є створення засобами музичного мистецтва естетичного сприймання навколишнього середовища. Художнє виховання дитини справедливо вважається складним і відповідальним завданням, яке вимагає неабияких старань і відповідних знань. Слухове і технічне виховання повинно здійснюватись на художньому, доступному і цікавому для дітей матеріалі, яким, власне, і є дитячі фортепіанні п'єси Віктора Теличка.

П'єсу **“Мій матусі”** Віктор Теличко написав для своєї матері. Тричастинній формі мініатюри притаманне поєднання поліфонічної (підголоскова та імітаційна поліфонія) та гомофонно-гармонічної фактури. Автор використовує дво- та триголосний тип фортепіанного викладу. Застосовується прийом передачі тематичного зерна з одного голосу в інший, з правої руки в ліву. Розвиток твору базується на поєднанні двох тем. У тональності a-moll. Перша частина побудована на восьмитактовій темі, яка починається в правій руці і продовжується канонічно через два такти в лівій руці. Мелодія спокійна, виконується плавно, наспівно і складається з двох фраз, неначе коліскова-спогад.

У другій частині п'єси – тема в правій руці виконується наче зітхання на звучанні довготривалих інтервалів у лівій руці (ч. 5., м. 3, ч. 4, зм. 5, в. 2, в. 3). Настрій твору передає ще й розмір 3/4. Третя частина – це повтор

восьмитактової теми першої частини та другої частини на октаву вище (зітхання). Ці дві теми ніби влітаються одна в одну, і вся п'єса закінчується початковою мелодією, а невеличка тритактова кода, побудована на низхідних ходах другої теми, звучить навіваючи сумні, але світлі спогади про найріднішу людину.

Мініатюра **“П'єса” (Zongora Darab** (перекл. з угорської **“П'єса для фортепіано”**) є яскравим прикладом багатогранності творчої особистості В. Теличка, який крім творів, побудованих на фольклорній основі, писав і твори в європейському стилі з класичною гармонією і мелодикою.

Мелодія **“П'єси”** має пісенний характер, надзвичайно гарна і хвилююча, є типовою для стилю Віктора Теличка. Музична мова **“П'єси”** побудована на характерних інтонаціях угорського музичного фольклору. Розмір упродовж всього твору змінний – 5/8, 7/8, 4/8, 6/8 – це характеризує особливість угорських мелодій, а у поєднанні з синкопованістю та стрімкими пасажами, розвиток другої частини приводить до віртуозних елементів (пасажів) у партіях правої та лівої рук, що вимагає від учня неабиякої технічної вправності та відчуття ритму.

П'єса **“Старовинний танець”** надзвичайно цікава і доволі складна завдяки постійним альтераціям у партії лівої руки. Мелодія твору нагадує за характером та музичним розміром (4/4), помірно швидким темпом старовинний французький народний танець гавот, який був постійною складовою частиною танцювальних інструментальних сюїт Й.-С. Баха, Г.-Ф. Генделя. Композитор дотримався всіх ознак гавоту, а також використав у п'єсі терасовидну (пластову) динаміку, проводячи мелодичний зворот то на **f**, то на **p**, збагачуючи фактуру підголосками, доводячи його до чотириголосся в середньому епізоді.

Варто зазначити, що сучасних рис **“Старовинному танцю”** додає партія лівої руки, де звучать постійні альтеровані терпкі інтервали (терції, квінти) та хроматизовані висхідні і низхідні ходи.

П'єса надзвичайно цікава, і при вивченні у класі фортепіано додасть учневі досвіду слухання і проведення традиційної танцювальної мелодії на тлі сучасних гармонічних зворотів.

У творі **“Дві плакси”** В. Теличка відсутні тональні співвідношення. Композитор у назві твору заклав образний світ п'єси, зображаючи двох плаксивих діток, які наввипередки хизуються своєю можливістю “переплакати” один одного. Досягаються ці образи за допомогою канонічного проведення тематичного зерна в нижчому (на

інтервал в. 9) реєстрі від початкового викладу, що створює різкі інтонації у звучанні двох голосів. Їх плаксивий діалог збагачується секундовими співзвуччями, тритонами (зб. 4; зм. 5) у середньому реєстрі. Завершується п'єса низхідними ходами на заповільненому звучанні, які приводять до кінцевого кластера.

П'єса корисна для розвитку гармонічного та мелодичного слуху, емоційного сприйняття і вміння розкривати образну палітру композиції.

“Дражнилка”. Назва п'єси відразу розкриває характер та образ твору. Це неначе пустотливе дитя, яке постійно намагається когось передразнити і йому це все ж таки вдається. Твір написаний у простій тричастинній формі. Швидкий темп (-110) та дрібні низхідні, хроматизовані, секундові інтонації відтворюють характер цього дитяти.

Перша частина – це головний емоційний конфлікт, який закладено у механічності дрібних секундових ходів. Достатньо прозора гамоподібна фактура, широке глісандо і поєднання штриха: у правій руці – наспівно, у лівій – легке стакато, допомагають у розкритті основного образу твору.

Друга частина п'єси починається на **p** на тлі терцового одноманітного супроводу в партії лівої руки, тоді, як права проводить мелодію, що передається із руки в руку. Поліритмія та постійне звучання інтервалу терції на протязі другої частини, мелодія, яка передається з високого реєстру в низький (велика октава) неначе відображає діалог-заспокоєння (повчання) батьками, чи педагогом пустотливої дитини.

Третя частина починається тими ж секундовими інтонаціями, але вже у висхідному напрямку, поступово ускладнюючись, приводить до послідовності дрібних шістнадцяткових тривалостей у партіях обидвох рук. Закінчується твір блискучим гамоподібним пасажем з підсиленням звучності, який виливається у завершальний кластер на **ff** – утвердження дитячих пустощів.

Ця п'єса вимагає доброї піаністичної вправності. Фактура розвиває дрібну пальцеву техніку і при виконанні вимагає не лише спритності, але й ритмічної та динамічної точності.

Під час професійного навчання значно розширюється загальний культурний кругозір учня, зростає інтерес до особистостей композиторів, їх життя та діяльності. В процесі виховання студентів-піаністів попри добру орієнтацію в теоретичному, музикознавчому

просторі необхідне універсальне володіння інструментом, високий рівень культури музично-інструментальної майстерності у відтворенні авторського тексту, розкриваючи його образно-емоційний зміст через синтез музично-виконавських знань.

Основна сфера творчості Віктора Теличка – лірико-драматична, свої музичні ідеї та образи він найохочіше втілює в розгорнутих симфонічних, хорових та вокально-інструментальних партитурах, фортепіанних творах. Композиції В. Теличка відзначаються особливим мелодизмом, що часто будується на творчо переосмисленій фольклорній інтонаційності. Водночас композитор активно опанував багатство сучасної музичної лексики, використовуючи у своїх творах технічні засоби додекафонії, сонористики, алеаторики. Використання цих технік у музиці В. Теличка – не самоціль, а спеціальний засіб для створення певного музичного образу.

Одним із показових для концертно-оркестрового стилю Віктора Теличка є “Карпатське каприччіо” для трьох фортепіано і симфонічного оркестру (2001) [3]. Звернення до цього жанру відкрило перед композитором широкі можливості використання яскравого тематизму в народному дусі, віртуозного інструментального стилю, колористичних оркестрових ефектів. Каприччіо не належить до пріоритетних жанрів творчості сучасних українських композиторів. Як правило, такі твори виникали “на випадок”, як, наприклад, Каприччіо для скрипки solo (1971) М. Скорика, написане як обов’язковий твір для учасників виконавського конкурсу, чи Каприччіо для фортепіано (1996) В. Камінського, створене для піаністки-віртуоза Етели Чуприк.

Особливим випадком звернення до цього жанру є транскрипції двадцяти чотирьох каприсів Н. Паганіні для оркестру, блискуче виконані М. Скориком – дуже характерний для неокласичного напрямку його творчості цикл. В. Теличко у своєму творі очевидно орієнтується на ту модель оркестрового каприччіо, яка склалася в оркестровій музиці XIX ст. Це багатотемна, близька до фантазії чи рапсодії, композиція з яскраво вираженим національним забарвленням. Такими є, зокрема, “Італійське каприччіо” П. Чайковського, “Іспанське каприччіо” М. Римського-Корсакова, “Арабське каприччіо” К. Сен-Санса. Щоправда, дещо незвичним є розв’язання виконавського складу твору. Такий склад – три фортепіано і симфонічний оркестр – обраний для виконання сольних партій автором, його дружиною Тетяною і донькою Катериною Теличко. Цей твір теж був написаний для

конкретного випадку і виконаний на концерті-звіті Закарпатської області в Палаці “Україна” в Києві в 2001 році. “Карпатське каприччіо” – це одночастинний твір у тричастинній формі зі вступом. Репризність форми свідчить про те, що автор не скористався тут вільною, розгорненою, багатотемною формою, властивою більшості оркестрових каприччіо, а створив компакту тричастинну композицію, в якій особливості жанру виявляються через характер тематизму, його співставлення та розвитку.

Вступ-інструдукція (Andante) будується на фанфарах квартету валторн, в яких використані інтонації народної пісні “Ой на плаю”, що підтримуються струнною групою. Закличні фанфарні мотиви згодом відлунюють у партіях дерев’яних духових інструментів. Остаточного блиску оркестровій фактурі надають акордові “передзвони” трьох роялів у межах всього фортепіанного діапазону.

Перша частина (Allegretto) – це яскрава, барвіста звукова картина народного свята. Стилізовані під народні динамічні пісенно-танцювальні мелодії чергуються, переплітаються, поєднуючись у різнобарвних візерунках.

Невелика за розміром середня частина (Andantino cantabile) контрастує до крайніх повільнішим темпом, самозаглибленим настроєм. Лірика фортепіанних solo, їх мрійливий настрій, мелодика “широкого дихання” наближають стиль цієї частини до піанізму Ф. Шопена, С. Рахманінова. Окремі мелодичні звороти, забарвлені ладовістю народної музики, надають цій частині також карпатського колориту.

Реприза “Карпатського каприччіо” повертає слухача в коло образності першої частини. Динаміка, активність її тематизму, що повертається в динамізованому вигляді, знову відтворює святковий, динамічний образ народного свята.

Твір для ансамблю двох фортепіано “**Чорні двері в білу кімнату**” був написаний у 2007 році. Назва ансамблю – символічна, яка ніби нічого не означає, але все ж таки має абстрактне значення – співставлення чорного і білого, добра і зла. Постійні тональні експерименти, темп Andante та розмір 5/4 передають внутрішній пошук. Форма композиції тричастинна. Твір доволі віртуозний, вимагає від виконавця метро-ритмічної стійкості, розвиненої пальцевої техніки.

Починається твір “терпкими” септакордами (зм. 7/7) в партіях двох фортепіано, які тримають слухача в напрузі протягом двох тактів. Наступні два такти (3 і 4) партії двох фортепіано плавно сходять секундовими інтонаціями вниз – це як

хорал, який продовжує тримати початкову внутрішню напругу. Цей хорал поступово переходить до октавних ходів із збереженням початкового мотиву. Перша частина закінчується тими ж “терпкими” септакордами, все ще не визначаючись за ким буде перемога.

Друга частина починається на **p** в партії першого фортепіано таємничими, доволі несміливими мотивами, але все ж таки зберігаючи “терпкість” на низхідному русі зм. 7/7, поступово доводячи до накопичення секундових інтонацій вже на тлі партії другого фортепіано. Друга частина – це пошук справедливості, який приводить слухача до розв’язки – третьої частини, де стверджується взаємодія між чорним і білим, добром і злом, і утверджується гармонія добра. Вона передається хроматичними секундовими інтонаціями в партії першого фортепіано на фоні альтерованих збільшених і зменшених інтервалів. Такий пошук приводить до оспівування звука “мі”, який символізує стійкість, хоча завершується композиція незвіданістю на затриманій у звучанні нестійкій гармонії зм. 7/7.

Робота над “**Регтаймом**” для фортепіано в чотири руки розпочата композитором у 2004 році й викінчений твір нещодавно. В травні 2010 року відбувся авторський концерт В. Теличка в Ужгороді, де й здійснилась прем’єра “Регтайму” у виконанні Тетяни і Віктора Теличка.

У цьому творі композитор використав принцип жанрової модуляції. Форма твору тричастинна. Починається регтаймом, плавно переходячи у вальс, згодом трансформується у танго і закінчується знову регтаймом.

Стиль першої частини п’єси “Регтайм” характеризується темпом Vivo, та розміром 4/4, що підкреслює танцювальність, синкопованість. Після короткого двотактового вступу мелодія переходить у партію першого фортепіано, а друге фортепіано виконує акомпануючу функцію. Мелодія побудована на синкопованому ритмічному малюнку, утверджуючи ознаки регтайму, виражаючи танцювальність, яка підкреслюється у партії другого фортепіано. У середині частини тональність із B-dur переходить у F-dur, зберігаючи початкову мелодію регтайму. Закінчення першої частини доводить до інтонацій вступу, які проходять то в партії правої руки в тональності B-dur, то в партії лівої руки вже в тональності C-dur, згодом основна тема звучить у c-moll. Ці ладово нестійкі інтонаційні звороти приводять слухача до другої частини, де відбувається зміна жанру.

Друга частина – мелодійний вальс, який

починається у тональності *c-moll*, де мелодія звучить у партії другого фортепіано, втім зберігає інтонації регтайму.

Тут відбувається постійна зміна розміру – 4/4, 5/4, 3/4. Плавна мелодія та ті ж самі низхідні секундні інтонації першої частини приводять тему до кульмінації, яка поступово виходить на **ff** і, прискорюючись, трансформується в танго, що зумовлений характерним для цього танцю пунктирним ритмом, мелодія якого звучить всього на протязі чотирьох тактів. Невелика трьохтактова зв'язка плавно вплітається у третю частину – репризу і початкову тональність *B-dur*, яка майже повторює першу частину. Твір помпезно закінчується віртуозними октавними та акордовими ходами. Заключні співзвуччя утверджують початкову тональність *B-dur*.

Висновки. Фортепіанна творчість Віктора Теличка багатогранна, яскрава, змістовна, насичена фольклорними інтонаціями. Ось як описує характерні риси стилю В.Теличка музикознавець Людмила Мокану: “Суттєвою ознакою композиторського почерку В. Теличка є розуміння музики як засобу спілкування, духовної категорії. Його музична мова забарвлена фольклорними інтонаціями нашого багатонаціонального регіону, вона традиційно академічна в найкращому сенсі, водночас цікава виправданими творчими експериментами з використанням сучасних прийомів композиторської техніки. В найкращих творах його музика глибоко емоційна, психологічно насичена, інтелектуально зосереджена” [26].

Виразність музичної мови пов'язана з майстерною поліфонічною розробкою музичної тканини, з мелодичністю кожного її елемента, яка природно поєднується з колоритними гармоніями, відхиленнями, зіставленнями однойменних ладів. Співучість, яка превалює в усіх елементах фактури, є однією з відмінних рис фортепіанного стилю В. Теличка, втім йому не чужі й гострі барви. Віртуозні послідовності акордів, октав, подвійних нот, каскади блискучих пасажів вимагають також при виконанні наспівного звучання, їх “вокальна” природа переважає над “ударними” прийомами гри.

Доволі багато творів написано з педагогічним ухилом для виховання талановитого молодого покоління музикантів, шанувальників фортепіанного мистецтва. Поряд з цим для чималої кількості композицій В. Теличка притаманна концертність, насиченість викладу. Різноманітність його виразових засобів, вміння майстерно ними користуватися свідчать про

прекрасне знання можливостей фортепіано. Варто наголосити, що в цілому фактура його творів зручна, піаністична, що дуже важливо, особливо в педагогічних мініатюрах, де автор ставить певні завдання перед інтерпретаторами – співуче туше, різні технічні труднощі, проблема кантиленного виконання подвійних нот, акордових послідовностей, вміння слухати поліфонічну фактуру, долати ритмічні складнощі.

Творчі досягнення композитора Віктора Теличка переконливо свідчать не лише про вагомості для музичної культури Закарпаття здобутки на сьогодні, але й про перспективи музичної творчості краю в майбутньому.

1. Заранський В. *Український скрипковий концерт. Навчальний посібник / Володимир Заранський* – Л.: ЛДМА ім. М.В. Лисенка, 2003. – С. 175 – 179.

2. Конькова Г. *Його твори не можуть залишити байдужим нікого // Українська музична газета*. – 2007. – №1(63). – С. 10.

3. Короленко О. *Карпатське каприччіо Віктора Теличко / О. Короленко // Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення*. – Вип. 2. – Ужгород: Карпати, 2010.

4. Мартон І. *Музичні твори / Іштван Мартон / Упор., вст. ст. В. Теличка* – Ужгород: Ліра, 2003. – 92 с.

5. Мокану Л. *Життя в музиці: композитор Віктор Теличко // Українська музична газета*. – 2007. – № 67. – С. 7.

6. Мокану Л. *Композитор Віктор Теличко: портрет в часі // Культурологічні джерела*. – 2007. – № 3.

7. Муха А. *Композитори України та української діаспори: Довідник / А. Муха*. – К.: Музична Україна, 2004. – С. 294.

8. Оленич К. *Композитор Віктор Теличко / К. Оленич // Професійна музична культура Закарпаття: етапи становлення*. – Вип. 1. – Ужгород, 2005. – С. 168 – 178.

9. Теличко В. *Закарпатська організація НСКУ: історія та сучасність / В. Теличко // Науковий вісник НМАУ*. – Вип. 68. – К., 2007. – С. 100 – 110.

10. Теличко В. *Моїй матері; “П'єса” (Zongora Darab); Старовинний танець // Фортепіанні твори композиторів Закарпаття: Педагогічний репертуар / Упор. В. Соколовська*. – Львів, 2007. – С. 33 – 39.

Стаття надійшла до редакції 22.12.2010